

TOPELTJÄLG

„Aga ennekõike – ei mingit avalikku kära,” lausus härra Marcus Hardman vist juba neljateistkümnen dat korda.

Sõna „avalikkus” kõlas läbi kogu vestluse otsekui juhtmotiiv. Härra Hardman oli delikaatselt ümar, äärmiselt hoolikalt maniküüritud käte ja vinguva tenorihäälega väikest kasvu mees. Tema näol oli tegemist omamoodi kuulsusega ja peen elu oli talle elukutseks. Ta oli rikas, kuigi mitte märkimisväärselt, ning kulutas oma raha himukalt seltsielu lõbus tuste tagaajamisele. Tema hobiks oli kollektioneerimine. Tal oli kollektionääri hing. Vanad pitsid, vanad lehvikud, vanad ehted – Marcus Hardmanile ei meeldinud rohmakad kaasaegsed asjad.

Kiirele abipalvele reageerides olime Poirot'ga kohale ilmunud ja leidnud eest otsustusvõimetuse käes väänleva väikese mehe. Asjaolusid arvesse võttes oli politsei kohalekutsumine tema jaoks täiesti vastuvõetamatu mõte. Teisest küljest jällegi, politsei mittekutsumine tähendanuks leppimist mõne tema kollektsooni pärli kadumisega. Viimaks valis ta kompromissina Poirot'.

„Minu rubiinid, *monsieur* Poirot, ja smaragdidest kaelakee, mis kuulus Caterina de' Medicile endale. Oh, see smaragdkaelakee!”

„Kui te ehk räägiksite mulle nende kadumise asjaoludest,” pani Poirot leebelt ette.

„Ma püüan seda teha. Eile pärast lõunat oli minu juures väike seltskond – teeõhtu, pigem vaba kui ametlik koosviibimine, pool tosinat inimest või umbes nii. Sel hooajal olen taolisi õhtuid korraldanud paar korda ja kuigi ma vast ei peaks seda ütleva, on need olnud edukad. Veidi head muusikat suures ateljees – klaverimängija Nacora ja Austraalia

kontraalt Katherine Bird. Noh ja pärast lõunat näitasin külalistele oma keskaegsete ehete kollektsiooni. Hoian neid selles väikeses seifis. Seestpoolt on see kujundatud näitusekapina ja kaetud värvilise sametiga, mis aitab kive paremini esile tõsta. Pärast seda vaatasime lehvikuid – need on selles seinapeelses kapis. Seejärel läksime kõik ateljeesse muusikat kuulama. Et seifi kallal on käidud, avastasin alles siis, kui kõik olid lahkunud! Ilmselt ei sulgenud ma seda korralikult ja keegi kasutas võimalust seifi sisu varastamiseks. Rubiinid, *monsieur* Poirot, smaragdkaelakee – võrratuim kollektsioon! Mida kõike ma ei annaks, et seda tagasi saada! Aga ei mingit avalikku kära! Te ju mõistate seda täiesti, *monsieur* Poirot? Minu oma külalised, minu enda sõbrad! Sellest tuleks kohutav skandaal!”

„Kui te ateljeesse läksite, kes siit toast viimasena väljus?”

„Härra Johnston. Vast teate teda? Lõuna-Aafrika miljonär. Ta üüris hiljaegu Abbotburyde maja Park Lane’il. Ma mäletan, et ta jäi meist mõne hetke võrra maha. Aga kindlasti, kohe kindlasti ei saa see tema olla!”

„Ega keegi teie külalistest õhtu jooksul mingil ettekäändel siia tuppa tagasi ei tulnud?”

„Valmistasin end selleks küsimuseks ette, *monsieur* Poirot. Tervelt kolm inimest tegid seda. Krahvinna Vera Rossakoff, härra Bernard Parker ja leedi Runcorn.”

„Rääkige neist lähemalt.”

„Krahvinna Rossakoff on väga võluv vene daam, kuulub veel vana valitsuse aega. Siia maale saabus ta alles hiljaegu. Ta oli minuga juba jumalaga jätnud ja seetõttu olin väga imestunud, leides ta siit toast, kus ta ilmse vaimustusega minu vanade lehvikute kogu silmitses. Kas teate, *monsieur* Poirot, mida enam ma sellele mõtlen, seda kahtlasem see mulle tundub. Kas te ei arva?”

„Äärmiselt kahtlane; aga rääkige meile ka teistest.”

„Noh, Parker tuli siia selleks, et võtta kastike miniatuuridega, mida ma tahtsin leedi Runcornile näidata.”

„Ja leedi Runcorn ise?”

„Julgeksin arvata, et te teate, et leedi Runcorn on arvestatavalt jõulise karakteriga keskealine naisterahvas, kes enamuse oma ajast pühendab mitmesugustele heategevuskomiteedele. Ta pöördus siia tuppa tagasi, et leida käekott, mille ta kuhugi maha oli pannud.”

„*Bien, monsieur*. Seega on meil neli võimalikku kahtlusalust. Vene krahvinna, Inglise *grande dame*, Lõuna-Aafrika miljonär ja härra Bernard Parker. Muide, kes see härra Parker üldse on?”

See küsimus näis härra Hardmanile kenakesti piinlikkust valmistavat.

„Ta on ... ee ... ta on üks noormees. Noh, tegelikult üks mu tuttav noormees.”

„Niipalju arvasin ma ka ise,” kostis Poirot tõsiselt. „Millega see härra Parker tegeleb?”

„Ta on noor elumees ja mitte just kõige parema kuulsusega, kui tohiksin nii väljenduda.”

„Kui ma tohin küsida, siis mismoodi ta teie sõprade hulka sattus?”

„Noh ... ee ... ta on mulle paar korda ... mõningaid teeneid osutanud.”

„Jätkake, *monsieur*,” ütles Poirot.

Hardman vaatas teda haleda pilguga. Ilmselt oli jätkamine asi, mida ta praegu kõige vähem teha soovis. Kuna Poirot aga kindlameelselt vaikis, andis mehike alla.

„Mõistate, *monsieur* Poirot, on üldteada tõsiasi, et mind huvitavad vanaaegsed ehted. Mõnikord on kusagil saadaval mõni perekonna pärandehe – mida, muide, iial avalikult või mõnele vahendajale ei müüdaks. Eramüük on aga vägagi teine asi. Taolistel puhkudel korraldab Parker kõik piasjad ning on ühenduses mõlema osapoolega ja seega saavad kõik piinlikkust tekitavad asjaolud välditud. Tema ongi see, kes minu tähelepanu sedasorti asjadele juhib. Näiteks tõi krahvinna Rossakoff Venemaalt kaasa oma perekonnale kuulunud kalliskive. Ta tahab neid müüa. Bernard Parker pidi seda tehingut vahendama.”

„Mõistan,” sõnas Poirot mõtlikult. „Ja te usaldate teda täiesti?”

„Mul pole põhjust seda mitte teha.”

„Härra Hardman, keda neist neljast te ise kahtlustate?”

„Oh, *monsieur* Poirot, milline küsimus! Nagu ma teile ütlesin, on nad minu sõbrad. Ma ei kahtlusta neist ühtki – või kui, siis kõiki, kuidas soovite.”

„Ma pole teiega nõus. Üht sellest nelikust te kahtlustate. Mitte krahvinna Rossakoffi. Mitte härra Parkerit. Kas leedi Runcorni või härra Johnstonit?”

„Te ajate mu nurka, *monsieur* Poirot, tõepoolest. Ma tõesti ei soovi mingit skandaali. Leedi Runcorn kuulub ühte Inglismaa vanimasse

suguvõssa; aga on tõsi, on kahjuks tõsi, et tema tädi, leedi Caroline, kannatas äärmiselt õnetu tõve all. Tema sõbrad loomulikult suhtusid sellesse mõistvalt ja leedi toatüdruk tagastas teelusikad või mis need siis parasjagu ka polnud, omanikule nii kiiresti kui võimalik. Te ju näete, millises hädas ma olen!”

„Nii et leedi Runcornil oli kleptomaanist tädi? Väga huvitav. Lubate, et ma seifi uurin?”

Härra Hardmani nõusoleku peale lükkas Poirot seifi ukse valla ning uuris selle sisemust. Meile vaatasid vastu tühjad, sametiga kaetud riiulid.

„Isegi praegu ei sulgu uks korralikult,” pomises Poirot, ust edasi-tagasi liigutades. „Huvitav, mispärast? Aa, mis meil siin on? Uksehinge külge jäänud kinnas. Meesterahva kinnas.”

Ta ulatas nimetatud eseme härra Hardmanile.

„See pole minu oma,” teatas viimane.

„Ahhaa! Veel midagi!” Poirot kummardus osavalt ja võttis seifi põhjast pisikese eseme. See oli musta muareesiidiga kaetud sigaretikarp.

„Minu sigaretikarp!” hüüdis härra Hartman.

„Teie? Ega ometi, *monsieur*. Need pole teie initsiaalid.”

Poirot osutas monogrammile, mille moodustasid kaks teineteisest läbi põimunud platinatähte.

Hardman võttis karbi enda kätte.

„Teil on õigus,” teatas ta. „See sarnaneb väga minu omaga, kuid minu initsiaalid on teistsugused. B ja P. Armas taevas – Parker!”

„Paistab nii,” ütles Poirot. „Mõnevõrra ettevaatamatu noormees – eriti juhul, kui ka kinnas talle peaks kuuluma. See oleks siis topeltjälg, kas pole?”

„Bernard Parker!” pomises Hardman. „Milline kergendus! Hea küll, *monsieur* Poirot, ma jätan juveelide tagasisaamise teie hooleks. Andke asi politseisse, kui vajalikuks peate – see on muidugi juhul, kui te olete täiesti kindel, et tema on süüdlane.”

„Näete, mu sõber,” ütles Poirot mulle, kui me koos majast väljusime, „sel härra Hardmanil on ühed seadused tiitliga inimeste ja teised lihtinimeste tarvis. Mind pole veel õilistatud, seega kuulun ma lihtinimeste sekka. Tunnen sellele noormehele kaasa. Kogu see lugu on pisut imelik, kas pole? Hardman kahtlustas leedi Runcorni, mina kahtlustasin krahvinnat

ja Johnstonit, aga tegelikult on süüdlane hoopis silmapaistmatu härra Parker.”

„Miks te neid kaht kahtlustasite?”

„*Parbleu!* Nii lihtne on olla Vene põgenik või miljonär Lõuna-Aafrikast. Ükskõik milline naine võib end Vene krahvinnaks nimetada; ükskõik kes võib endale Park Lane'il maja üürida ja öelda, et on Lõuna-Aafrika miljonär. Kes neid ikka paljastama hakkab? Aga ma näen, et oleme jõudnud Bury Streetile. Meie ettevaatamatu noor sõber elab siin. Lähme ja, nagu te ütlete, taome rauda, kuni see veel kuum on.”

Härra Bernard Parker viibis kodus. Leidsime ta vapustavasse purpursed-oranžikirjusse hommikumantlisse riidetatult patjadel lebamas. Harva on mul juba esimesest silmapilgust kellegi vastu selline ebasümpaatia tekkinud nagu selle kahvatu ja lödva näoga ning essetades rääkiva noormehe vastu.

„Tere hommikust, *monsieur*,” ütles Poirot reipalt. „Ma tulen härra Hardmani juurest. Eileõhtusel peol varastas keegi kõik tema juveelid. Lubage küsida, *monsieur*, on see teie kinnas?”

Härra Parkeri mõtlemisprotsess ei tundunud eriti kiire olevat. Ta vahtis kinnast ainiti, otsekuu üritaks kogu oma mõistust kokku võtta.

„Kust te selle leidsite?” küsis ta viimaks.

„On see teie kinnas, *monsieur*?”

Härra Parker näis otsustavat.

„Ei ole,” kuulutas ta.

„Ja see sigaretikarp, kas see on teie oma?”

„Loomulikult mitte. Minu oma on hõbedane.”

„Väga hea, *monsieur*. Lähen ja annan asja üle politseile.”

„Oo, kuulge, mina teie asemel seda ei teeks!” hüüdis härra Parker mõningase murelikkusega. „Metsikult ebasõbralik rahvas need politseinikud. Oodake nüüd. Ma lähen vana Hartmani juurde. Kuulge nüüd – oh pidage ometi kinni.”

Kuid Poirot lahkus otsustavalt.

„Andsime talle pisut mõtlemisainet, kas pole?” kihistas ta. „Homme näeme, mis on juhtunud.”

Ent meile oli määratud juba selsamal pärastlõunal Hartmani juhtumist kuulda saada. Uks lendas ilma vähimagi hoiatuseta lahti ja meie privaatsusse tungis inimkujuline keeristorm, tuues endaga kaasa lehvivad

sooblinahad (väljas oli nii külm, nagu seda ainult Inglismaa juunikuine päev olla saab) ja selleks teise ilma saadetud kalakotka sulgedega ülevoolavalt kaetud kübara. Krahvinna Vera Rossakoff oli mõneti häiriv isiksus.

„Teie olete *monsieur* Poirot? Mida te küll pähe võtnud olete? Nii-moodi süüdistate vaest poissi! See häbiväärne. See skandaalne. Ma teda tunnen. Ta tibuks, lambuks – tema iial ei varastaks. Ta minu jaoks kõik on teinud. Kas mina kõrval seisan ja vaatan, kuidas teda kui märtrit tapalavale viiakse?”

„Õelge mulle, *madame*, kas see on tema sigaretikarp?” Poirot ulatas mustast muareest asjakese krahvinna poole.

Krahvinna uuris vaikides karpi.

„Jah, see kuulub talle. Ma seda hästi tean. Mis sellest siis? Kas selle sealt toast leidsite? Me kõik seal olime; vist ta selle siis maha pillas. Ah, teie politseinikud, te hullemad kui Punakaart ...”

„Ja see on tema kinnas?”

„Kust mina seda teaksin? Üks kinnas nii teise moodi. Ärge püüdke mind peatada – ta peab saama vabaks. Tema maine peab saama puhastatud. Teie seda teete. Ma müün oma ehted ja teile hulga raha annan.”

„*Madame* ...”

„See kokku lepitud? Ei, ei, ärge vaielge vastu. Vaene poiss! Ta minu juurde tuli, pisarsilmi. „Ma sinu päästan,” ütlesin. „Ma selle mehe juurde lähen, selle inimesesööja, selle koletise! Jätke see Vera hooleks.” Nüüd see korras, ma lahkun.”

Ta lahkuski, tseremoonitsemata just nagu tulleski, jättes endast maha hingematva eksootilise parfüümi pilve.

„Milline naine!” hüüatasin. „Ja millised karusnahad!”

„Aa, jaa, *need* olid piisavalt ehtsad. Kas võltskrahvinnal võivad olla ehtsad karusnahad? Minu väike nali, Hastings ... Ei, ma arvan, et ta tõepoolest on venelanna. Soo-soo, või isand Bernard läks määgides tema juurde.”

„Sigaretikarp on Parkeri oma. Huvitav, kas kinnas samuti ...”

Poirot tõmbas naeratades taskust kinda ja asetaski esimese kõrvale. Polnud kahtlustki, et tegu oli paariga.

„Kust te teise saite, Poirot?”

„See oli koos jalutuskepiga Bury Streeti maja esikulauale visatud. Tõepoolest äärmiselt ettevaatamatu noormees see *monsieur* Parker. Nii,

nii, *mon ami* – me peame põhjalikud olema. Teen lihtsalt vormitäiteks ühe väikese visiidi Park Lane'ile.”

On tarbetu mainidagi, et ma läksin oma sõbraga kaasa. Johnston oli väljas, kuid me kohtusime tema erasekretäriaga. Selgus, et Johnston oli alles hiljaaegu Lõuna-Aafrikast saabunud. Ta polnud kunagi varem Inglismaal käinud.

„Teda huvitavad kalliskivid, eks ole?” uuris Poirot huupi.

„Pigem kullakaevandamine,” naeris sekretär.

Poirot lahkus küsitluselt mõtlikuna. Oma üllatuseks leidsin ta veidi hiljem vene keele grammatikat uurimas.

„Taevane arm, Poirot!” hüüatasin. „Kas te õpite vene keelt selleks, et võiksite krahvinnaga tema emakeeles vestelda?”

„Minu inglise keelt ta igatahes ei kuulaks, mu sõber.”

„Aga Poirot, parema sünnipäraga venelased oskavad ju tavaliselt prantsuse keelt?”

„Te olete põhjatu infoallikas, Hastings! Lõpetan oma peamurdmise vene tähestiku eripärade üle.”

Ta viskas raamatu dramaatilise liigutusega käest. Täiesti rahule ma aga ei jäänud. Tema silmis säratas miski, mida ma juba vanast ajast tundsin. See oli väaramatu tunnismärk selle kohta, et Hercule Poirot on iseendaga rahul.

„Võib-olla,” ütlesin arukalt, „te kahtlete, et ta ka tegelikult venelane on. Panete ta proovile?”

„Ah ei, ei, venelane on ta küll.”

„No aga siis ...”

„Hastings, kui te tõepoolest tahate sellest loost paremini aru saada, siis soovitaksin teil lugeda raamatut „Esimesed sammud vene keele alal”, see on lausa hindamatu abiline.”

Seejärel ta naeris ja keeldus edasistest selgitustest. Korjasin raamatu põrandalt ja hakkasin seda uudishimulikult lappama, kuid ei saanud Poirot' märkuste kohta mingit sotti.

Järgmine hommik ei toonud meile ühtki uudist, kuid see ei paistnud minu väikest sõpra eriti häirivat. Hommikulauas tegi ta teatavaks, et kavatseb varakult härra Hartmanit külastada. Leidsime selle vanaldase seltskonnaliiblika kodust veidi rahulikumana kui eelmisel päeval.

„Noh, *monsieur* Poirot, kas on uudiseid?” nõudis ta õhinal.